

**INGEDIEND VIA  
INTERNETCONSULTATIE**

Ministerie van Justitie en Veiligheid  
t.a.v. de heer F.M. Weerwind  
Postbus 20301  
2500 EH DEN HAAG

**Datum** : 14 september 2022  
**Ons kenmerk** : D220002  
**Uw kenmerk** :  
**Behandeld door** : Jan Spanjaard  
**Onderwerp** : Internetconsultatie wetsvoorstel opleggen betalingsregeling door rechter

Geachte heer Weerwind,

Met belangstelling nam ik kennis van de internetconsultatie voor het wetsvoorstel opleggen betalingsregeling door rechter, dat voorziet in een wijziging van artikel 6:29 BW. De wijziging bepaalt dat de rechter, in afwijking van het uitgangspunt dat voor betaling in termijnen de instemming van de schuldeiser nodig is, een betalingsregeling kan opleggen. In deze reactie ga ik maar deels in op de wenselijkheid van de voorgestelde wet. Ook de gevolgen voor de incassopraktijk en de gewenste waarborgen bespreek ik niet. Daarvoor verwijs ik graag naar de instructieve reactie op dit wetsvoorstel door Bierens Advocaten.<sup>1</sup> Ik richt mij met name op de wetssystematische aspecten.

1. Wenselijkheid en noodzaak wet

Een vraag die vooraf moet worden opgeworpen, is of de wet nodig is. In de MvT wordt al gesignaleerd dat in den lande diverse pilotprojecten lopen, waar partijen ter zitting (of buiten de zitting) regelingen treffen en betalingsafspraken maken.<sup>2</sup> De reden hiervoor laat zich raden: indien een schuldenaar echt niet kan betalen,<sup>3</sup> kan een schuldeiser (via de deurwaarder) wel met een dagvaarding of vonnis bij de schuldenaar aankloppen, maar zal betaling ineens nog steeds niet mogelijk zijn. Van de spreekwoordelijke kale kip is het immers slecht veren plukken. In de regel zal de deurwaarder bij gelegenheid van de betekening en tenuitvoerlegging (executie) van een vonnis alsnog een betalingsregeling

<sup>1</sup> <https://www.internetconsultatie.nl/rechterlijkebetalingsregeling/reactie/d42a0d65-29f2-432d-b6a4-e8a0bf4f8594>.

<sup>2</sup> MvT, p. 4-7.

<sup>3</sup> In de reactie op Bierens wordt terecht gewezen op de schuldenaar die niet wil betalen of anderszins niet te goeder trouw zijn schulden heeft laten ontstaan.

afspreken met de schuldenaar. Afgevraagd kan worden, wat de meerwaarde is dat de rechter een dergelijke betalingsregeling op kan leggen.

Daarnaast biedt de huidige wet ook al de mogelijkheid dat de schuldeiser akkoord zal moeten gaan met betaling in termijnen. Een beroep op artikel 6:29 BW kan immers naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn op de voet van artikel 6:2 lid 2 BW, althans artikel 6:248 lid 2 BW. Als gedragsnorm ligt daaronder dat schuldeiser en schuldenaar gehouden zijn zich naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid jegens elkaar te gedragen en zich elkaars gerechtvaardigde belangen aan te trekken.<sup>4</sup> De noodzaak van het voorgestelde artikel 6:29 lid 2 BW naast de al bestaande artikelen 6:2 en 6:248 BW is dan ook niet helder. Ook de MvT laat zich hierover niet uit, hoewel het de mogelijkheid van toepassing van de redelijkheid en billijkheid noemt.<sup>5</sup>

Verder – en hier sluit ik me aan bij de reactie van Bierens Advocaten – zou een opgelegde betalingsregeling een symptoom (één schuld) oplossen, maar niet de onderliggende problematiek (meerdere schulden) en moet het belang van één schuldeiser kennelijk wijken voor een diepere problematiek. Het is de vraag – vanuit de schuldeiser bezien – of dat wenselijk is.

2

## 2. Wetssystematisch; inbedding in BW

Wetssystematisch vallen ook de nodige kanttekeningen bij het wetsvoorstel te maken. Zo spreekt het voorstel van “naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de schuldenaar kan worden gevergd”. Deze terminologie is niet geheel zuiver, omdat de wet (en de rechtspraak van de Hoge Raad) in de artikelen 6:2 lid 2, 6:248 lid 2 en 6:258 lid 1 BW de term “naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar” hanteert. Eenzelfde terminologie zou in het voorgestelde artikel 6:29 lid 2 BW moeten worden gehanteerd om de rechtseenheid en eenduidigheid van in het Burgerlijk Wetboek gehanteerde terminologie te bewaken.

Verder wordt door de terminologie tot uitdrukking gebracht dat de rechter niet te snel tot toepassing van artikel 6:29 lid 2 BW over kan gaan, maar dat daar een (forse) toets aan vooraf gaat.<sup>6</sup> De beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid is immers een strenge en tot terughoudendheid nopende maatstaf.

Ik zou willen voorstellen dat in artikel 6:29 lid 2 BW tevens tot uitdrukking wordt gebracht dat het niet-nakomen van de betalingsregeling tot verval van de betalingsregeling leidt en artikel 6:29 lid 1 BW weer volledig van toepassing maakt. Dit is nu in de MvT opgenomen,

<sup>4</sup> Art. 6:2 BW; zie voorts HR 15 november 1957, NJ 1958/67 (Baris/Riezenkamp).

<sup>5</sup> MvT, p. 4, met verwijzing naar PG Boek 6, p. 159.

<sup>6</sup> Zie ook het antwoord op vraag 3 in de reactie van Bierens Advocaten.

maar staat niet in de wet.<sup>7</sup> Zonder opname in de wet is het de vraag of het effect kan worden bereikt en moet de schuldeiser vertrouwen dat genoemde zin over het vervallen van de betalingsregeling bij niet-betaling in het dictum van het vonnis waarin de betalingsregeling wordt gelast, is opgenomen. Als de betalingsregeling in een overeenkomst is opgenomen, kan de schuldeiser de betalingsregeling bij niet-nakoming (partieel) ontbinden en langs die weg bewerkstelligen dat het restantbedrag ineens en volledig opeisbaar is. Veel schikkingen ten overstaan van de rechter bevatten al een zin van deze strekking. Echter, een door de rechter opgelegde betalingsregeling geldt niet als overeenkomst tussen schuldeiser en schuldenaar die door de schuldeiser bij tekortschieten van de schuldenaar kan worden ontbonden.<sup>8</sup> Deze lacune dient dus te worden opgelost.

Het begrip "onevenredige benadeling" is een open norm en de vraag kan worden gesteld of deze toets niet al besloten ligt in de toets aan de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid. Die toets vergt immers dat met alle omstandigheden van het geval rekening wordt gehouden; dus ook de belangen van de schuldeiser.

### 3. Overgangsrecht

3

Ten aanzien van het overgangsrecht stelt u onmiddellijke werking voor, zodat rechters ook in lopende procedures al een betalingsregeling kunnen opleggen. Dat lijkt mij niet wenselijk, omdat het voorstel in uw visie een wijziging brengt ten opzichte van de bestaande wet. Ik zou daarom willen voorstellen dat de bepaling gaat gelden voor procedures die zijn aangespanssen na inwerkingtreding van de wet.

Ik word graag op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen rondom deze wet en ben graag bereid mee te denken over de wet.

Met vriendelijke groet,  
family LAW advocatuur

Jan Spanjaard  
advocaat



---

<sup>7</sup> MvT, p. 6 en 7.

<sup>8</sup> Zie art. 6:265 lid 1 BW: ontbinding vergt een tekortkoming.